

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU

YURTDIŞINDA YAŞAYAN TÜRK VATANDAŞI OLAN VE VATANDAŞLIKTAN İZİNLE ÇIKMIŞ KADINLARIN VE AİLELERİN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

KONULU

ALT KOMİSYON

TUTANAKLARI

Tarih: 22 Şubat 2018 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.13

BAŞKAN : Tülay KAYNARCA (İstanbul)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, yurt dışında yaşayan Türk vatandaşı olan ve vatandaşlıktan izinle çıkmış kadınların ve ailelerin sorunları ve çözüm önerilerine üzerine kurulan alt komisyonumuzun bugünkü toplantısını açıyorum. Hayırlı bir toplantı olmasını diliyorum.

Salı günü yaptığımız ilk toplantıda bazı başlıklar vardı, taslak raporla ilgili görüştüklerimiz vardı, onların değerlendirmelerini yaptık. Tabii, ben size tekrar söz vereceğim ilave ve değişiklikler varsa eğer.

Görüşlerden birisi, devamında ziyaret edebileceğimiz ve rapor hâlinde sunabileceğimiz başlıklardı. Bunlar arasında benim önerim, Başbakan Yardımcımız Sayın Hakan Çavuoğlu’nu heyet olarak ziyaretimiz, bir de aile ve kadını direkt ilgilendirdiği, kadının statüsüyle ilgili genel müdürlüğü de içinde barındıran bakanlığımız olması dolayısıyla da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı çünkü yurt dışında yaşayan kadınların ve ailelerin sorunlarını çok önemsiyor. Her iki Bakanlığı da ziyaret edelim salı günü öneriler çerçevesinde tabii ana komisyondan geçtikten sonra diğer revizeler yapılırken eğer uygun görürse heyet bunu gerçekleştirilelim diyorum.

Gerekli değişikliklerle ilgili bazı başlıklar oldu. Selina Doğan Hanımefendi bugün yurt dışında, toplantımıza katılamadı. Kırşehir Vekilimiz Salih Bey de “KİT Komisyonu erken biterse çıkacağım.” dedi ama KİT Komisyonu toplantısı hâlâ devam ediyor ama o da görüşlerini belirtmişti yani onay anlamında yetiştirilecek gelecektir.

Selina Hanım’ın başlıklarına baktım ben. Öncelikle, çalışmayı gerçekleştiren hem uzmanlara hem sayın vekilimize teşekkür ediyorum. Dikkate alacağız elbette her birini. Özellikle hem engellilerle hem çift dilli anaokulu düzeyinde eğitimlerle ilgili tercihleri zaten raporumuzun “Değerlendirme” kısmında da hatta “Öneriler” kısmında da yer alıyor. İnşallah, bu, ortak kanaatimiz olan düşünceler...

Bu arada, diğer başlıklara baktığımda, Sayın Köse’nin, Diyanet temsilcisinin, aile atasının, SETA sorumlusunun, vakıftan gelen değerli konuklarımızın konuşmalarına atıfta bulunan cümleler de var. Biz, usul itibarıyla, şöyle bir yol izledik, diğer raporlarda da var: Değerli katılımcıların, bize görüş belirten akademisyenlerin ve resmi kuruluşlardan gelen temsilcilerimizin düşüncelerini, elbette özetle aktararak gittik. Dolayısıyla, müdahale etmeden, o onlara ait, bazıları kurumsal, bazıları bireysel ve akademik görüşlerdi. Asıl “Değerlendirme” ve “Öneriler” kısmında Selin Hanım’ın da dikkat çektiği cümlelere mümkün olduğunca yer vermeden, daha genel, daha kadın özelinde olacak başlıklara eğilmiş olduk. Azınlıklarla ilgili, Süryaniler, Ermeniler, Türk Musevi katılımcılarla ilgili dikkat çektiği bir başlık var; o da elbette çok önemli. Burada kadınlarımıza yönelik ve vatandaş kimliğiyle, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarımız özelinde bir değerlendirme yaptığı için spesifik İslamofobi, spesifik azınlık hakları gibi bir başlığımız olmadığı için... Katılımcılarda ise Sibel Vekilim de hatırlayacaktır, katılımcılar içinde farklı düşünceden, inançtan, farklı kökenden kardeşlerimizin, vatandaşlarımızın olduğu, temsil edildiği isimler de vardı diye hatırlıyorum, özellikle Fransa örneğinde hatırlıyorum yani yurt dışı ayağında yaptığımız görüşmelerde. Özel böyle bir başlık... Özellikle buna dikkat çekmek istedim.

Ayrıca ilave edilecekler var mı? Ertuğrul Vekilim, sizden başlayalım, devam edelim. Daha sonra, raporumuzun üst komisyonda değerlendirilmesiyle ilgili inşallah redaksiyon yetkisiyle birlikte onayınıza sunmuş olacağım.

Buyurun.

ERTUĞRUL SOSYAL (Yozgat) - Çok teşekkürler Başkanım.

Ben genel itibarıyla incelediğimde, çalışmanın metodunun, yazıya dökülmesinin çok yerinde olduğunu gördüm. Tabii, bir önceki toplantıda ufak tefek eksiklikleri belirttim ama netice itibarıyla, yaptığımız 15 toplantının, yurt dışında yaptığımız 2 ülke ziyaretinin rapora aksetme şeklinin çok yerinde ve isabetli olduğunu burada kaydediyorum.

Tabii, 15 tane toplantı az değil, bunların içerisinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının yetkilisi, Yurtdışı Türklerin tespitleri, önce yapmış olduğu araştırmalar; onun dışında, diğer kamu kurumlarıyla ilgili yaptığımız araştırmalar neticesinde çok güzel veriler elde edildi. Tabii, bu verilerle beraber kayda geçen bütün bulgular bizim önümüzde ışık tutacaktır. Genel değerlendirme kısmında da baktığımızda, bütün anlatılan, tespit edilen problemlerin, sorunlarla ilgili önerileriyle beraber çok güzel çözümler ortaya koyduğunu da görmekteyiz. Tabii, biz, bu merhaleden sonra bunun takibini yapmakla mükellefiz. Birçok sorunun zaten tespit edildiği andan itibaren bu zaman içerisinde, bir buçuk iki yıllık zaman içerisinde çözümlerinin olduğunu da gördük. Siz, geçenki toplantıda da ifade ettiniz. Bu tanımıyla ilgili olan kısım, KHK'yle çıkan kanun, daha sonra yönetmelikle perçinlenen kısım gayet olumlu olarak yansımış oluyor. Diğer tenfiz kısmı da tabii raporda dercedilmiş durumda, onu da biz takip edeceğiz inşallah ileriki zamanlarda.

Gayet güzel, tabii ufak tefek redakte edilecek şeyler var, onları zaten sizler tespit etmişsinizdir. Onlarla beraber düzeltildiğinde üst komisyonu çıkacak hâlde bir komisyon raporu olarak görüyorum ben. Hayırlı olmasını diliyorum.

Emeği geçenlere ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Bu ziyaret devamındaki çalışmayla ilgili ayrıca bir öneriniz var mı? Yani biz, Yurtdışı Türkler Hakan Bey'e bağlı olduğu için...

ERTUĞRUL SOYSAL (Yozgat) – Tabii, eksik kalan ziyaretlerimiz oldu. Mesela, belki...

BAŞKAN – Yok, raporu verip bundan sonra uygulanabilirlikle ilgili görüşlerimizi Komisyon olarak birlikte aktaralım dediğimiz yani Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının bağlı olduğu Başbakan Yardımcılığı ve Aile Bakanlığı... Ayrıca, şu da olmalı dediğiniz bir yer var mı?

ERTUĞRUL SOSYAL (Yozgat) – Bence yok, yeterli bu tespitler.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Bence Adalet Bakanlığı da olabilir Başkanım.

BAŞKAN – Adalet Bakanlığı...

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Çünkü pek çok düzenlemenin Adalet Bakanlığında bu anlamda...

BAŞKAN – Özellikle Salı... Yani haftaya yapacağımız toplantımız var, onun da kararını alabilirsek...

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Şöyle: Aslında oradaki aile ataşelikleri çok ciddi işlev görüyor belki konsolosluklar bünyesinde. Hukuki eksiklikleri tamamlama anlamında da Adalet Bakanlığının katkı verebileceği alanları tespit etmek... Çünkü oradaki vatandaşlarımızın hukuksal anlamda da yaşadıkları ciddi sıkıntıları bizzat görüşmeler esnasında tespit ettik. Aslında bu raporun Adalet Bakanlığını ilgilendiren bölümler ve öneriler kısmına da Bakanlıkla da görüşülerek -yurt dışındaki Türklerin hukuki anlamdaki desteklenmeleri- bence katkı sağlanabilir. Belki konsolosluk bünyesinde olabilir ama buradaki pek çok sorunun hukuki bir yansımaya olduğu açık ve net ortada. Dolayısıyla Adalet Bakanlığından da bu konuda destek ve görüş alınabilir diye düşünüyorum, o da eklenebilir oraya.

ERTUĞRUL SOYSAL (Yozgat) – Yetiştirebilecek mi rapora dercedilmesi?

BAŞKAN – Yok yok, devamıyla ilgili...

ERTUĞRUL SOYSAL (Yozgat) – Ha, devamıyla ilgili, ben onu söyledim zaten.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Raporu ona verip Adalet Bakanlığının da bu anlamda dikkatini çekmek anlamında, oradaki vatandaşlarımızın hukuki süreçteki...

ERTUĞRUL SOYSAL (Yozgat) – Tamam, o tamam, çok doğru tespit o.

BAŞKAN – Tabii tabii, devamında yani böyle bir...

ERTUĞRUL SOYSAL (Yozgat) – Tamam, ben onu demek istedim aslında da cümlede.

BAŞKAN – Evet, aynen.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Raporu Bakana da sunup onun da görüş ve katkılarını almak anlamında.

ERTUĞRUL SOYSAL (Yozgat) – Tabii tabii, gayet doğru, o makul.

BAŞKAN – Takibi açısından.

Evet, Sibel Vekilim...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim ben de.

Geçen günkü -iki gün önceydi sanırım- toplantımızda da görüşlerimi ifade etmiştim. Evet, 26'ncı Yasama Döneminin birinci döneminde ben de Sayın Başkan ve değerli vekillerimizle birlikte bu Komisyonunda görev aldım. KEFEK'in bir alt komisyonu olarak, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın -kadınlar özelinde- sorunlarıyla ilgili bir komisyondu. Tekrar, çalışmada emeği geçen Sayın Başkana, değerli vekillerimize, burada olmayan Salih Beye de...

Yoğun çalışmalarla, önce tabii uzun toplantılarla sürecin nasıl ve ne aşamada olduğunu öğrendik. İki tane de kısıtlı zamanlarda bir saha çalışması yaptık. Önemli konu başlıkları tespit ettik. Bu konu başlıklarının rapora yansımaları noktasında da uzun bir süredir de uzman arkadaşlarımızla birlikte bir çalışma içerisindeyiz. Taslağın son "görüş ve öneriler" kısmına -ki raporun en önemli kısmı- buradaki bütün tespitlerin doğru şekilde yansımaları, ileride raporu okuyacaklar açısından yanlış bir ifadeye sebebiyet vermemek adına hassasiyetle davrandık.

Bu dönem Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına çalışmanın son kısmında İstanbul Milletvekilimiz Selina Doğan benim yerime görev alacak. Bugün ben onun da adına katılmış oldum toplantıya. Kendisi de rapor taslağının kendisine ulaşmasından sonra dikkatli bir şekilde, bir de objektif bir gözle tabii ki okuyarak bize değerli katkılarını sundu ve tespitlerini de yazılı olarak Komisyonumuza bugün bildirdi. Uzman arkadaşımız ve Sayın Başkan da bu değerlendirmeleri dikkate alarak bunlar doğrultusunda taslağa yansıtma çabası içinde olacaklar.

Evet, çalışma önemli bir çalışmaydı. Yurt dışında yaşayan ve Sayın Başkanın da söylediği gibi, din, dil, ırk ayrımı gözetmeksizin Türk kökenli vatandaşlarımızı... Tabii, özellikle, saha çalışması biraz kısıtlı kaldı çünkü iki saha çalışmasını kısıtlı zamanlarda yapabildik. Bunun da sebebi, ülkede yaşanan bazı beklenmeyen malum olaylar ve Parlatmentonun da yoğun çalışma programı. Doğal olarak orada Komisyonun belirlemiş olduğu STK temsilcileriyle görüşme imkânı bulduk. Bize orada etnik kimliğini ifade edenlerin öğrenebildik hangi etnik kimlikten olduklarını çünkü biz vatandaşımız olan herkesi dinlemeye açık toplantılar yaptık. Burada Selina Hanım'ın da bize öneri olarak sunduğu, Türkiye'den giden Türkiye kökenli ancak Müslüman olmayan vatandaşlarımız da olabilirdi o toplantılar içerisinde. İfade edenler varsa mutlaka rapora geçmiştir ama etmeyenler için biz bilemezdik tabii o an için ama ifade eden varsa mutlaka o da rapora geçmiştir. Ama ben şahsım adına, böyle bir kişi dinlemedim, hani bize Müslüman olmadığını ifade eden bir kimseyi dinlemedim.

BAŞKAN – Hayır, şu kimliklerde dinlemedik, Alevi kökenli derneklerden vardı.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tutanaklara geçsin diye söylüyorum çünkü bir öneri olarak burada yazıldı.

Eğitim başta önemliydi. Eğitim gerçekten bugün dünyanın belki birçok ülkesinde sorun hâlinde olan bir alan. Oradaki vatandaşlarımızın da temel sorunuydu eğitim. Belki de diğer sorunlarını da yaratan bir alan eğitim sorunu. Özellikle genç nesillerin, sonradan orada doğan, büyüyen nesillerin bir entegrasyon sorunu var, bir dil sorunu var. Özellikle yeni yetişen nesillerde bir de Türkçe öğrenme sorunu vardı. Benim de önerim, Millî Eğitim Bakanlığı ve YÖK’le bir görüşme yapılabilir. Özellikle gençlerin, oradaki gençlerimizin yükseköğretime daha fazla... Çünkü en düşük oran Türklerde yükseköğretime devam noktasında. Bazı ülkelerde de çok ciddi bir gerileme var. Belki oradaki gençlerimizi yükseköğretime yönlendirmek, daha motive etmek anlamında denklik konusunda neler yapılabilir, ne tür düzenlemeler yapılabilir; bunu YÖK Başkanlığımıza iletebiliriz, Millî Eğitim Bakanımıza iletebiliriz.

Ana dil konusunda, Türkçe öğrenimi konusunda özellikle Hollanda’da dinlediğimiz ciddi sorunlar vardı. Bunları da belki bu konuyu da gündeme getirebiliriz, Millî Eğitim Bakanlığı, YÖK’le bir görüşme olabilir diye düşünüyorum.

Adalet Bakanlığı söylendi.

Orada gençlerle ilgili çok temel bir sorun alanı var. Gençlik ve Spor Bakanlığıyla bir görüşme yapılabilir. Yurt dışında yaşayan gençlerin ülkeyle bağlarını güçlendirme noktasında neler yapılabilir? Belki görüş ve öneriler onlarla da paylaşılabilir.

Velayet sorunu vardı. Davalar vardı, boşanma davaları ve giden vatandaşlarımızın dil sorunları... Yani burada, Almanya’da özellikle zorunlu bir dil seviyesine ulaştıktan sonra ancak -evlendikten sonra gidebiliyorlardı. Bu konuda da Adalet Bakanlığı olabilir ya da İçişleri Bakanlığı sanırım bu...

BAŞKAN – Sibel Vekilim, orada en önemli ABAD kararı. Avrupa Birliği Adalet Divanının... 2014 müydü?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet, öyle bir kararı da varmış.

BAŞKAN – Yani dil zorunluluğuyla aile birleşimini engellemek anayasal bir yere takılıyor yani “Böyle bir şey yasak, Anayasa’mıza ters bir karar.” diyor.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Almanya’yla ilgili bir dava var galiba.

BAŞKAN – Evet, aynen.

Ve uluslararası sözleşmelere de ters diye bunu reddediyor. ABAD kararlarına rağmen uygulamaların devam etmesi çok ilginç. Aynı şekilde İslamofobiyle ilgili de akademisyenlerimizden gelen... Sonra Yurtdışı Türklerden yazılı istediğimiz başlıkta da gördük, orada da yine bazı başlıklar var. Mesela işverene orada başörtülü, dinî, herhangi bir olmayacak... Hani “Bu benim ticari bir iş yerim.” diyor, bu hakkı tanıyor ama baktığımızda, devamında diğer uluslararası kuruluşların yasasında da bunun doğru olmadığına yönelik, bununla ilgili yazılı başvurular var hem Avrupa Birliğine hem Adalet Divanına. Yani aslında Avrupa bu anlamda, özgürlükler ve demokrasi adına, özellikle, orada yaşayanların, göç edenlerin, sadece Türk toplumunu kastetmiyorum, diğer hepsinin yaşadığı ayrımcılıkla, ırkçılıkla alakalı çok güzel refleksler var. Bu refleksleri alarak Türkiye’deki yani Adalet Bakanlığı düzeyinde... Dışişleri Bakanlığı sanki Adaletten öte çünkü o iç dinamizmle alakalı; Dışişleri Bakanlığının uluslararası kuruluşlarla aynı dil, aynı zaman içerisinde bunu daha canlı tutabilmeyi başarması lazım diye düşünüyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Vize ve göçmenlerle ilgili işlemlerle de ilgili sanırım bir düzenleme yapma gereği duyacağı için...

BAŞKAN – Tabii, mesela Amerikan vatandaşıysa bu şartı aramıyor, Türk’le evlenecekse bu şartı arıyor. Bu bir ayrımcılık her şeyden öte. Buna benzer...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Avrupa Birliği Adalet Divanıyla ilgili davalar incelenip belki bunların üzerinden tekrar bir tartışma konusu açılabilir. Avrupa Birliği Bakanlığı nezdinde belki görüşmeler sürdürülebilir, bir temas kurulabilir. Yani sadece bir öneri olarak bunu söylüyorum.

BAŞKAN – AB de olabilir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bir diğer konu da –burada tutanaklara geçsin diye söylüyorum, farklı toplantılarda belki dile getirdim, belki ilk taslak görüşmemizde- oradaki vatandaşlarımızın bizlerden en büyük talebi –sanırım Almanya’da olmuştu çünkü o dönem sanırım referandum ya da bir seçim süreciydi- burada söylemlere çok dikkat edilmesi gerektiği. Çünkü buradaki iç siyasi konjonktürde söylenen bazı söylemler oradaki vatandaşlarımız için, orada yaşayan vatandaşlarımız için bir gerginlik ortamı oluşturabiliyordu. Bu bize Almanya’da dile getirilmişti. Bilmiyorum, raporun “görüş ve öneri” kısmında böyle bir paragraf açılabilir belki. Hangi siyasi parti olursa olsun burada kullanılacak dil, söylem, iç siyasete yönelik dil ve söylem yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın da yaşadıkları ülkelerde belki komşularıyla olan ilişkilerine dahi yansıtacak gerginliklere sebebiyet vermeyecek düzeyde olmalı. Bu da dikkat gerektiren bir konu. Bu da söylenmişti, o nedenle tekrar burada tutanağa geçmesi açısından... Çünkü son toplantılarımızı yapıyoruz artık alt komisyon olarak. Bu konuda hassasiyet gösterilmesi... Bu gerçekten oradaki vatandaşlarımızın huzuru, güvenliği... Çünkü siz sık sık atıf yapıyorsunuz İslamofobi olayı... Biz orada dinlerken böyle net ya da katı bir İslamofobi söylemi gelmedi bize. Vatandaşlarımız daha bireysel, rutin, günlük sorunlarını bize anlattılar ama genel dünya siyasetine baktığımız zaman belki bu değerlendirilebilir. Bunu biz tespit edip ya da bir çalışma yapıp bunu bir çalışmayla, veriyle rapora sunamazdık, bu sadece bir söylem olarak kaldı. Ama burada ben tekrar hassasiyetle söylüyorum: İç siyasette ne olursa olsun, seçim olabilir, gerçekten gümbürlik, rutin siyasi söylemler olabilir ama burada yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın -belli ülkelerle dönemsel gerginliklerimiz olabilir ama- huzurunu ve güvenliğini, özellikle komşuluk ilişkilerini etkilemeyecek düzeyde bir dil kullanılması da belki görüş, öneri olarak... Hiçbir partiyi ya da hiçbir kişiyi söylemiyorum, siyasi görüşü ne olursa olsun üst düzeyde yetkili olan bütün herkes için bunu söylüyorum.

Tekrar teşekkür ediyorum uzman arkadaşlarımıza, milletvekillerimize, Başkana. Hassasiyetle ve dikkatli bir programla, aksamadan çalışmaların devamı noktasında çaba sarf edildi. Ben de grubumuz ve partimiz adına elimden gelen katkıyı sunmaya çalıştım. Tek hedefimiz vardı, gerçekten burada Meclisimizi, bizleri temsil edecek iyi bir rapor olması, akademik anlamda iyi bir rapor olması, referans gösterilecek bir rapor olması ve en önemli amacımız, oradaki vatandaşlarımızın sorunu noktasında biz burada Meclis olarak, Parlamento çatısı olarak bir çaba sarf edelim ve bir çözüm oluşsun ve bunu oradaki vatandaşlarımıza belki fırsat olursa tekrar sunma noktasında da umarım böyle bir fırsatımız da olur dönemimizi tamamlamadan önce.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Bu “İslamofobi, ayrımcılık ve ırkçılık” başlığında 2016’da yaptığımız saha ziyaretlerinde karşımıza kısmen çıksa da hem akademisyenlerin verdiği raporlarda ama en çok da son sekiz dokuz ay içerisinde o ülkelerin iç politikaları dolayısıyla -Avusturya, Hollanda, Almanya’da hele- çok ciddi olayların yaşandığı, işte evlerin işaretlendiği, camilerin yakıldığı... Hemen hemen her hafta bir vaka geliyor. Dolayısıyla bizim 2016’daki o ziyaretimiz, 2017’de çalışma ziyaretlerimizin olduğu kısımdan öte, son yedi ayda artan bir yapı da var. Onu da dercetmemek eksiklik olurdu. O anlamda zaten Değerli Başbakan Yardımcımız Sayın Çavuşoğlu da en son bunu bir başlık olarak tamamen verince raporumuzda yerini aldı.

Ben Selina Doğan Hanımefendi'nin de verdiği başlıklardan özellikle çift dil, 4 ve 8'inci maddelerin... Onu bir yapalım, zaten var olan bir başlıktı ama bu üslupla da özellikle engelli kartı, çift dilli okul öncesi eğitim, bu çok önemli... Diğer 5 madde katılımcılarımızla ilgili olan kısım olduğu için ona müdahale şansımız yok. Sibel Vekilim de ifade etti, azınlıklarla ilgili karışımıza çıkmadı, olsaydı eğer onu da ayrı bir başlık ve cümleleriyle ifade ederdik.

Sayın Vekilim Ayşe Sula Köseoğlu, buyurun.

AYŞE SULA KÖSEÖĞLU (Trabzon) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bu raporun görüşme döneminin sonucunda raporun hazırlanması dönemiyle ilgili yaptığımız bu 4'üncü toplantı zannediyorum ve her bir toplantıda kattığımız önerilerle, herkesin fikir ve görüşleriyle çok iyi bir noktaya geldiğini memnuniyetle ben de görüyorum, son hâlinin gerçekten arzu edilen düzeye çok uygun bir şekil aldığını görüyorum. Bu anlamda emeği geçen herkese, katkı veren herkese teşekkür etmek istiyorum.

Ben burada öncelikle ve özellikle aslında 3'üncü neslin entegrasyon noktasında, Alman toplumuna uyum noktasında son derece artık iyi geldiğini görüyorum aslında. Dolayısıyla burada yetişmiş, artık üniversite okuyan, daha kendini yetiştiren ve o toplumda kalma noktasında, o topluma entegre olma noktasında daha bilinçli, daha eğitilmiş, daha oradaki yerel dinamiklere uyumlu bir 3'üncü nesil var. Aslında burada şöyle bir sorunlayız: Bizim belki oradaki insanlarla iletişimi ve oradaki insanların sorunlarını yerelde çözmek anlamında yerel insan kaynaklarını daha çok incelemekle ilgili bir politika geliştirmemiz gerekiyor. Burada, raporda bu yer aldı ama şöyle: Bizim bu zamana kadarki politikamız... Çünkü giden Türklerin oradaki işveren olma durumlarının, eğitim durumlarının çok daha sınırlı olması dolayısıyla buradan giden insanların oradaki insanları eğitmesi noktasında bir önceliğimiz vardı, Türkiye'den giden öğretmenler ama zaman içerisinde oradaki o dünyayı... Çünkü yeni giden bir öğretmenin oradaki ortama adapte olabilmesi de bir zaman aldığı için aslında, oradan artık yetişen insan kaynakları da daha fazla olduğu için burada buna daha fazla ağırlık verilmesi... Yani onların illa buradan gitmelerinin engellenmesini beklemeden bizim öncelik olarak oradaki insan kaynağını oradaki insanlara hizmet vermek anlamında değerlendirmemizi teşvik etmek gerektiğini düşünüyorum ben.

Ayrıca, az önce de Adalet Bakanıyla da görüşelim dedim ama mutlaka büyükelçilikler ve konsolosluklar nezdinde hukukçu istihdamını sağlamamız gerektiğini düşünüyorum çünkü oradaki insanlarımızın en çok yaşadığı sorunlar aslında hukuki bilgi eksikliğinden kaynaklanan sorunlar. Hukuk desteği aynen ailelerin devam etmesindeki psikolog desteği, sosyolog desteği, pedagoğ desteği kadar çok ciddi bir ihtiyaç. Bunu da görüşmelerimizde özellikle teşvik edersek, bunun önceliğini ve önemini özellikle vurgularsak ben çok ciddi katkı sağlarız diye düşünüyorum.

Bu raporun bundan sonraki uygulamasında bize düşen asıl görev, bence, bakanlıkların o koordinasyonla yapması gereken işlere, yasal düzenleme eksikliği ya da uygulamadan kaynaklanan eksiklikleri giderme noktasındaki organizasyonuna destek ve takip yönünde olacaktır. Çünkü çok ciddi ve çok güzel öneriler var ve çok alanda öneriler var. Engellilerle ilgili, hükümlülerle ilgili, gençlerle ilgili, çocuklarla ilgili, kadınlarla ilgili, aileyle ilgili çok detaylı ve bölüm bölüm başlıklar hâlinde çok net, her alana değdiğimiz çok güzel öneriler var burada. İş, bu önerilerin somuta dökülmesi noktasındaki takibin yapılmasıdır.

Ben bu anlamda katkı sunan... Hani iktidar-muhalefet farklı değil, sonuçta insan kaynağı anlamında hepimizin ortak hassasiyeti olan bir alanda bir çalışma gerçekleştirdik. Yapıcı katkılarından dolayı Sibel Hanım'a da ben özellikle teşekkür etmek istiyorum. Gerçekten bir akademisyen gözüyle son derece yapıcı katkılarda bulundu Komisyon çalışmalarına. Hani ben de bir hukukçu gözüyle buradaki hukuki eksikliklerin aslında oradaki pek çok sorunu çözmeye katkı sağlayabileceğine inanarak oradaki... Belki bir boyut olarak da aslında -YÖK'le görüşmeden bahsetti Sibel Hanım- bizim

yurt dışında üniversite açma noktasında... Çünkü uluslararası mevzuat buna müsait diye biliyorum. Orada kendi kültürümüze de uygun... Uluslararası ilahiyat var burası içerisinde aslında. Türkiye'deki ilahiyatlara uluslararası bölüm açmadan bahsediliyor aslında ama bizim yurt dışında, Almanya'da, özellikle Türklerin yoğun yaşadığı yerlerde uluslararası üniversite açma noktasında girişimlerimizin olması gerektiğini düşünüyorum ben.

BAŞKAN – Kazakistan'da, Kırgızistan'da var mesela üniversitelerimiz.

AYŞE SULA KÖSEÖĞLU (Trabzon) – Evet yani Almanya'da da bunu... Almanya mevzuatına da uygun. Alman ve Türk öğrencilerin de katılabileceği...

BAŞKAN – YÖK ziyaretimizde bunun ayrıntılarını paylaşabiliriz.

AYŞE SULA KÖSEÖĞLU (Trabzon) – Ben hani bu eğitimin oradaki insanlara hizmet anlamında daha katkı sağlayacağını düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum, Başkanlığımızda çok başarılı bir çalışma gerçekleştirdik. Sizin titizliğiniz ve hassasiyetinize de özellikle de teşekkür etmek istiyorum Başkan olarak. Hayırlara vesile olur inşallah, pek çok sorunun çözümüne de katkı sunar diye umut ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ayşe Hanım'a teşekkür ediyorum.

Yerinde, yerelde olan yani o ülkede yaşayan isimlerden dil sorunu olmayan, Türkiye'de eğitim almış ya da o branşta iyi olmuş, dolayısıyla da bizim oradaki ataşeliklerde, kurumlarımızda ya da tamamen vatandaşlarımızla iç içe olan STK'lerde sorumluluk alacak uzmanlarla ilgili raporumuzda ayrı bir başlık açtık. Bu hassasiyetiniz çok değerli çünkü diğerinde de yoktu, mesela, YTB'nin başlıklarından birinde de yoktu, onlarla da paylaştık bunu çünkü o kadar önemli ve değerli ki. Ama şunun altını dikkatle çiziyorum: Önceden mevcut mevzuat, yönetmelik ve kanunlar oradan alabilmeye engeldi ama son beş yıl içerisinde bu yapılabiliyor. Yani, bir düzenleme yaptık Bakanlıkla, Başbakan Yardımcılığına bağlı Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları bünyesinde, personelini oradan alabiliyor Türkiye'ye ait, oradaki kurumsal yapımız içerisinde, bu kalktı ortadan. KPSS sınavlarıyla ilgili engeller vardı, buna yönelik de son beş yılda daha titizlikle gidiyor.

Bir başlık çok önemli, burada eğitim almaları. İşte, hukuk eğitimi, ilahiyat eğitimi ya da orada ihtiyaç hissedilen sosyal politikalarla ilgili başlıklar, psikolog, psikiyatrist, buna benzer... Bununla ilgili de, mesela, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklarının yaklaşık üç başlığından biri çocukların, gençlerin eğitime yönlendirilmesi ve burs vermeyle ilgili. Rakamlara dikkat ediniz, rakamlarda döneme göre 10 kat, 15 kat daha çok öğrencinin, daha çok gençliğin buraya yönlendirilmesi yani hem burs vermesi, burs verirken de tercihlili, iyi hukukçular, iyi psikologlar, iyi sosyal politikacılar gibi, eğitimeci gibi, ayrıntıya girmiyorum, her biri var... Bu da bir şeylerin başladığını ama ifade ettiğimiz çerçevede yönlendirilerek daha iyi önerilerimizi de sunabileceğimizi gösteriyor.

Ben de çok teşekkür ediyorum katkılarınız için. Hem buradaki kurumsal çalışma hem yurt dışı saha çalışmalarında çok uyumlu çalıştık ve ben YÖK ve Gençlik Bakanlığını da ilave ettim. Aynı güne gelecek, arka arkaya ama elbette rapor onaylandıktan sonra yapmak lazım çünkü ola ki değişiklikler olabilir, değerli Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyon üyelerimizden, diğer üyelerimizden de değerli katkılar gelebilir. Dolayısıyla bu süreci bekledikten sonra, ikinci ayağında bunu da gerçekleştirmek lazım. Hatta ziyaret ettiğimiz, saha ziyaretlerinde gittiğimiz STK'lerin listeleri bizde var, kitaplaştıktan, rapor hâline geldikten sonra büyükelçilerimize oraya gönderebiliriz. Onlara da çalışmalarında elbette katkı sunacaktır.

Evet, Sibel Vekilim, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bir ekleme yapmak istiyorum ben de.

Ayşe Hanım önemli bir konuya değindi, personel konusu. Çünkü biz de orada vatandaşlarımızı dinlerken bir bilgi kirliliği, bilgi eksikliği ve bilgiye ulaşma sorunu vardı ve yaşadıkları sorunlar karşısında nereye gidebilecekleri noktasında -ki orada çok muazzam derecede bir sivil toplum kuruluşu, vakıf, dernek, dinî cemaatler- bunlar arasında kaybolan ve gerçekten yanlış da bilgilendirilen -belki yaşamış oldukları psikolojik, işte, başka ülkeye gidiyorlar, farklı yaşam koşulları, kültürel farklılıklar- oradaki dernekler ve vakıflar içerisinde savrulan vatandaşlarımız vardı. Burada ben önermişim, tekrar dile getiriyorum; konsolosluklarımızın, büyükelçiliklerimizin, ataşeliklerin burada önemi ortaya çıkıyordu ve kadrolarda gerçekten uzman, hem oradaki kültürü bilen hem buradaki ve iki tarafta da mevzuatları iyi bilen, yetişmiş, donanımlı, liyakat sahibi bir personele ihtiyaç olduğu çok açıktı. Bu noktada, konsolosluklarımızın ve büyükelçiliklerimizin vatandaşlık hizmetleri noktasında daha teknik, daha şeffaf, objektif -söylediğim gibi, orada gerçekten çok farklı yapılanmalar var, farklı inançlarda, dinî yapılarla, işte, sömürüye dayanan, maalesef, vatandaşlarımızı sömürüye götüren noktalarda bazı etkinlikler ve eylemler olabilir- oradaki kadroların da daimi olup belki, sürekliliği olan ve işin gerçekten uzmanı ve ehli olan kimseler olması noktasında, o iletişim ve bilginin vatandaşlarımızı güçlendirmesi gerektiğini tekrar eklemek istiyorum kayıtlara geçmesi adına.

BAŞKAN – Çok teşekkürler.

Ben bir hatırlatma yapayım, burada bir parantez açayım, o da şu: Bakanlıklardan gelen temsilcilerden dış ilişkiler, sanıyorum Aile Bakanlığının yurt dışına bakan dairesi çok güzel bir saha çalışması yaptıklarını ve Almanya'dan önce küçük yani Türk toplumunun daha az yaşadığı bölgelerden, Fransa, Hollanda ve Belçika'yla başladıklarını, mesela, bu projenin yarım kaldığını söylemişti. Rapora bunun tekrar edilmesi, Almanya ölçeğinde devam etmesi... Onda şöyle bir şey var çünkü: Bizim yaptığımız bu toplantılar biraz daha lokal çünkü zaman kısıtlı, iki üç güne sığdırmamız gerekiyor Meclis geleneği dolayısıyla. Hatırlarsınız, onlar yaklaşık iki ay gibi bir sürede bu çalışmayı yapıyor, raporlandırıyor ve bir broşür hazırlayarak "Karşınıza şu çıktığında nereye ulaşabilirsiniz; ırkçılık, İslamofobi ya da ayrımcılıkla karşılaştınız, nereye hukuken başvurabilirsiniz ya da kadına yönelik şiddet ya da gençlik daireleri bazında bakıldığında haklarınız neler?" ve çok güzel bunları hap bilgi gibi küçük broşürlerle çalışma yapmış Fransa, Hollanda ve Belçika örneğinde. Almanya ayağı eksik kaldı. Oysa biz onu çok önemsedik. Büyük bir alan, orada eyaletler var. Dolayısıyla "O büyük alandan değil de önce ülkeler bazında başlayalım." deyip yarım kalmıştı. Mesela, bu yarım kalan projenin devamı önerisi, güncellenerek bilgilerin devam edilmesi önerisi de raporumuzun ilgili kısmında var ama orada kalmamalı. Sayın Aile Bakanımızı ziyaret ettiğimizde bu çalışmanın kadınlar adına, özellikle oradaki toplumsal irade adına çok önemli olduğunu, o yüzden başlayan ve çok güzel sonuçlar alan yazılı dokümanın da oluştuğu aile ataşelikleriyle... Ama o zaman yoktu, onların yaptığı yani 2009-2012 arasındaydı zannediyorum, bakarız tutanaklara ama şimdi artık aile ataşeliğimiz de var. Dolayısıyla küçük, böyle, tek yapraklı broşür hâlinde bilgilere ulaşabilecek, vatandaşlarımız belli, onlara bilgilerin geçeceği bir sistem öneride var. Bunu ziyaretimizde de inşallah bire birde somut öneri olarak aktarabiliriz.

Başka söz yoksa eğer ben çok teşekkür ediyorum gerçekten, çok verimli, çok sağlıklı, çok uyumlu her şeyden öte, Sibel Vekil'ime, Ayşe Vekil'ime, Ertuğrul Bey'e, Salih Bey'e özelinde, değerli uzmanımız Hande Hanım'a yani en zor olanı başardı çünkü yarımken bir arkadaşımız değişti biliyorsunuz, Elif Hanım'la birlikte, o yüzden onun üzerinden yeniden hâkim olarak rapor çalışması çok daha zordur. O yüzden o zoru başardı, eline sağlık, yüreğine sağlık diyorum.

Önümüzdeki hafta Çarşamba için gerekli değişikliklerin bugünkü yaptığımız toplantıda da konuştuklarımız çerçevesinde gerekli değişikliklerin yapılmasını teminen redaksiyon yetkisini de birlikte alarak raporu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul edilmiştir. Haftaya inşallah ana komisyona sunacağız. Redaksiyon sonrası da lütfen Hande Uzmanımız bize mail atsın değişiklikleri.

Ben çok teŖekkür ediyorum.

Buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Başkanımız kapanış konuşmasını yaptı, Ŗunu sadece eklemek istiyorum: Bu çalışmada taslak için yaptığımız, raporun taslağını görüŖeceğimiz ilk toplantıda rapordaki eksiklikleri ve eklenmesini istediğim noktaları bir Ŗerh olarak rapora ekleme talebinde bulundum ancak Sayın Başkan ve üyelerimizle birlikte burada bir Ŗerh yazılmasından ziyade, o değişikliklerin görüŖ ve öneriler kısmına eklenmesinin daha uygun olduğu görüŖüne vardık birlikte. Ben de bunu kabul ederek benim içinde grup adına –burada çünkü ben de grubumuzu temsil ediyorum- Ŗerh olarak eklemek yerine onları raporun ilgili tespitlerimizin, önerilerimizin, değişikliklerin raporda yer alacak şekilde düzenlenmesini de kabul ederek Ŗerh yazmak yerine bu düzenlemeyi ekledik oraya. Kayıtlara geçmesi adına söyledim.

TeŖekkür ediyorum.

AYŖE SULA KÖSEOğLU (Trabzon) – Ben de bir Ŗey söyleyeyim bu konuda Sayın Başkanım. Kadın Erkek Fırsat EŖitlięi Komisyonunun zaten en önemli özelliği pek çok kararı ve kararları oy birliğiyle alabiliyor olmasıdır çünkü burada önemli olan konumuz, hepimizin ortak hassasiyeti olan kadın perspektifinden olaya bakmaktır. Hem Komisyonun kuruluş şekli hem Komisyonun görev dağılımı hem de çalışma şekli aslında buna çok uygundu. Buradaki bizim alt komisyonun yaptığı çalışmayı da oy birliğiyle ve el birliğiyle yapmış olmamız da buna katkı sağlayan bir duruştur. O yüzden ben de katkı sağlayan arkadaşlara teŖekkür ediyorum ayrıca.

BAŖKAN – Hayırlı olsun inŖallah.

Kapanma Saati: 11.50

